

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే

॥ పంచవింశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ పంచవింశః సర్గః ॥

రాక్షసానామాక్రమణం శ్రీరామేణ తేషాం సంహారశ్చ

అవష్టభధనుం రామం క్రుద్ధం తం రిపుఘాతినం |
దదర్శాశ్రమమాగమ్య ఖరః సహ పురఃసరైః || 3.25.1 ||

తం దృష్ట్వా సగుణం చాపముద్యమ్య ఖరనిఃస్వనం |
రామస్యాభీముఖం సూతం చోద్యతామిత్యచోదయత్ || 3.25.2 ||

స ఖరస్యాజ్ఞయా సూతస్తురగాన్ సమచోదయత్ |
యత్ర రామో మహాబాహురేకో ధున్వన్ ధనుః స్థితః || 3.25.3 ||

తం తు నిష్పతితం దృష్ట్వా సర్వతో రజనీచరాః |
ముంచమానా మహానాదం సచివాః పర్యవారయన్ || 3.25.4 ||

స తేషాం యాతుధానానాం మధ్యే రథగతః ఖరః |
బభూవ మధ్యే తారాణాం లోహితాంగ ఇవోదితః || 3.25.5 ||

తతః శరసహస్రేణ రామమప్రతిమౌజసం |
అర్దయిత్వా మహానాదం ననాద సమరే ఖరః || 3.25.6 ||

తతస్తం భీమధన్వానం క్రుద్ధాః సర్వే నిశాచరాః |
రామం నానావిధైః శస్త్రైరభ్యవర్షంత దుర్జయం || 3.25.7 ||

ముద్గరైరాయసైః శూలైః ప్రాసైః ఖడ్గైః పరశ్వాదైః |
రాక్షసాః సమరే శూరం నిజఘ్నూ రోషతత్పరాః || 3.25.8 ||

తే బలాహకసంకాశా మహాకాయా మహాబలాః |
అభ్యధావంత కాకుత్స్థం రథైర్వాజిభిరేవ చ || 3.25.9 ||

గజైః పర్వతకూటాభై రామం యుద్ధే జిఘాంసవః |
తే రామే శరవర్షాణి వ్యసృజన్ రక్షసాం గణాః || 3.25.10 ||

శైలేంద్రమివ ధారాభిర్వర్షమాణా మహాఘనాః |
సర్వైః పరివృతో రామో రాక్షసైః క్రూరదర్శనైః || 3.25.11 ||

తిథిష్వివ మహాదేవో వృతః పారిషదాం గణైః |
తాని ముక్తాని శస్త్రాణి యాతుధానైః స రాఘవః || 3.25.12 ||

ప్రతిజగ్రాహ విశిఖైర్నద్యోఘానివ సాగరః |
స తైః ప్రహరణైర్హోరైర్భిన్నగాత్రో న వివ్యథే || 3.25.13 ||

రామః ప్రదీప్తైర్బహుభిర్వజ్రైరివ మహాచలః |
స విధః క్షతజాదిగః సర్వగాత్రేషు రాఘవః || 3.25.14 ||

బభూవ రామః సంధ్యాభైర్ద్రివాకర ఇవావృతః |
విషేదుర్దేవగంధర్వాః సిద్ధాశ్చ పరమర్షయః || 3.25.15 ||

ఏకం సహస్రైర్బహుభిస్తదా దృష్ట్వా సమావృతం |
తతో రామస్తు సంక్రుద్ధో మండలీకృతకార్ముకః || 3.25.16 ||

ససర్జ నిశితాన్ బాణాంచతశోఽథ సహస్రశః |
దురావారాన్ దుర్విషహాన్ కాలపాశోపమాన్ రణే || 3.25.17 ||

ముమోచ లీలయా కంకపత్రాన్ కాంచనభూషణాన్ |
తే శరాః శత్రుసైన్యేషు ముక్తా రామేణ లీలయా || 3.25.18 ||

ఆదదూ రక్షసాం ప్రాణాన్ పాశాః కాలకృతా ఇవ |
భిత్త్వా రాక్షసదేహాంస్తాంస్తే శరా రుధిరాప్లుతాః || 3.25.19 ||

అంతరిక్షగతా రేజుర్ద్విప్రాగ్నిసమతేజసః |
అసంఖ్యేయాస్తు రామస్య సాయకాశ్చాపమండలాత్ || 3.25.20 ||

వినిష్పేతురతీవోగ్రా రక్షఃప్రాణాపహారిణః |
తైర్థనూంషి ధ్వజాగ్రాణి చర్మాణి కవచాని చ || 3.25.21 ||

బాపలాన్ సహస్థాభరణానూరూన్ కరికరోపమాన్ |
చిచ్ఛేద రామః సమరే శతశోఽథ సహస్రశః || 3.25.22 ||

హయాన్ కాంచనసన్నాహాన్ రథయుక్తాన్ ససారథీన్ |
గజాంశ్చ సగజారోహాన్ సహయాన్ సాదినస్తదా || 3.25.23 ||

చిచ్ఛిదుర్భిభిదుశ్చైవ రామబాణా గుణచ్యుతాః |
పదాతీన్ సమరే హత్వా హ్యానయద్ యమసాదనం || 3.25.24 ||

తతో నాలీకనారాచైస్తీక్షాగ్నేశ్చ వికర్ణిభిః |
భీమమార్తస్వరం చక్రుశ్చిద్యమానా నిశాచరాః || 3.25.25 ||

తత్త్యైన్యం వివిధైర్బాణైరర్దితం మర్మభేదిభిః |
న రామేణ సుఖం లేభే శుష్కం వనమివాగ్నినా || 3.25.26 ||

కేచిద్ భీమబలాః శూరాః ప్రాసాఙ్కూలాన్ పరశ్వధాన్ |
చిక్షిప్తుః పరమక్రుధ్ధా రామాయ రజనీచరాః || 3.25.27 ||

తేషాం బాణైర్మహాబాహుః శస్త్రాణ్యావార్య వీర్యవాన్ |
జహార సమరే ప్రాణాంశ్చిచ్ఛేద చ శిరోధరాన్ || 3.25.28 ||

తే చిన్నశిరసః పేతుశ్చిన్నచర్మశరాసనాః |
సుపర్ణవాతవిక్షిప్తా జగత్యాం పాదపా యథా || 3.25.29 ||

అవశిష్టాశ్చ యే తత్ర విషణ్ణాస్తే నిశాచరాః |
ఖరమేవాభ్యధావంత శరణార్థం శరాహతాః || 3.25.30 ||

తాన్ సర్వాన్ ధనురాదాయ సమాశ్వాస్య చ దూషణః |
అభ్యధావత్ సుసంక్రుద్ధః క్రుద్ధం క్రుద్ధ ఇవాంతకః || 3.25.31 ||

నివృత్తాస్తు పునః సర్వే దూషణాశ్రయనిర్భయాః |
రామమేవాభ్యధావంత సాలతాలశిలాయుధాః || 3.25.32 ||

శూలముద్గరహస్తాశ్చ పాశహస్తా మహాబలాః |
సృజంతః శరవర్షాణి శస్త్రవర్షాణి సంయుగే || 3.25.33 ||

ద్రుమవర్షాణి ముంచంతః శిలావర్షాణి రాక్షసాః |
తద్ బభూవాద్భృతం యుద్ధం తుములం రోమహర్షణం || 3.25.34 ||

రామస్యాస్య మహాఘోరం పునస్తేషాం చ రక్షసాం |
తే సమంతాదభిక్రుద్ధా రాఘవం పునరార్దయన్ || 3.25.35 ||

తతః సర్వా దిశో దృష్ట్వా ప్రదిశశ్చ సమావృతాః |
రాక్షసైః సర్వతః ప్రాప్తైః శరవర్షాభిరావృతః || 3.25.36 ||

స కృత్వా భైరవం నాదమస్తం పరమభాస్వరం |
సమయోజయద్ గాంధర్వం రాక్షసేషు మహాబలః || 3.25.37 ||

తతః శరసహస్రాణి నిర్యయుశ్చాపమండలాత్ |
సర్వా దశ దిశో బాణైరాపూర్యంత సమాగతైః || 3.25.38 ||

నాదదానం శరాన్ ఘోరాన్ విముంచంతం శరోత్తమాన్ |
వికర్షమాణం పశ్యంతి రాక్షసాస్తే శరార్దితాః || 3.25.39 ||

శరాంధకారమాకాశమావృణోత్ సదివాకరం |
బభూవావస్థితో రామః ప్రక్షిపన్నివ తాంఛరాన్ || 3.25.40 ||

యుగపత్పతమానైశ్చ యుగపచ్ఛ హతైర్భృశం |
యుగపత్పతితైశ్చైవ వికీర్ణా వసుధాభవత్ || 3.25.41 ||

నిహతాః పతితాః క్షీణాశ్చిన్నా భిన్నా విదారితాః |
తత్ర తత్ర స్మ దృశ్యంతే రాక్షసాస్తే సహస్రశః || 3.25.42 ||

సోష్ణిషైరుత్తమాంగైశ్చ సాంగదైర్బాహుభిస్తథా |
ఊరుభిర్బాహుభిశ్చిన్నైర్నానారూపైర్విభూషణైః || 3.25.43 ||

హయైశ్చ ద్విపముఖ్యైశ్చ రథైర్భిన్నైరనేకశః |
చామరవ్యజనైశ్చత్రైర్ధ్వజైర్నానావిధైరపి || 3.25.44 ||

రామేణ బాణాభిహతైర్విచ్ఛిన్నైః శూలపట్టిశైః |
ఖడ్గైః ఖండీకృతైః ప్రాసైర్వికీర్ణైశ్చ పరశ్వధైః || 3.25.45 ||

చూర్ణితాభిః శిలాభిశ్చ శరైశ్చిత్రైరనేకశః |
విచ్ఛిన్నైః సమరే భూమిర్విస్తీర్ణాభూద్ భయంకరా || 3.25.46 ||

తాన్ దృష్ట్వా నిహతాన్ సర్వే రాక్షసాః పరమాతురాః |
న తత్ర చలితుం శక్తా రామం పరపురంజయం || 3.25.47 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే పంచవింశః సర్గః ||